

MAGAZIN

cultural-istoric și de informație

REVISTĂ A ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

Director: Vasile TODI

Redactor-șef: Ștefan TARJOC

BENEDICT - PATRONUL EUROPEI

Majoritatea germanilor s-au rupt de Roma prin Martin Luther, care a subminat Sfântul Imperiu Roman de Națiune Germană și Adolf Hitler, care a târât Europa într-un război mondial și a adus hoardele comuniste slave în inima Europei. La 20 aprilie 1945, el își serba ziua de naștere în pragul sinuciderii sale și a germanilor. A urmat capitularea și primejdia lichidării neamului, cum plănuiau Josef Stalin și Henry Morgenthau, consilier al Președintelui SUA. După cinci secole, la 19 aprilie 2005 este ales din nou un papă german. Tot așa cum papa slav, Ioan Paul II i-a reabilitat pe slavii, care s-au dezis de marxism-leninism și s-au reîntors la creștinism, tot așa Benedict XVI reface unitatea Germaniei. A acesteia cu Roma.

Cardinalii au ales un neamț după un slav și pentru a reface prietenia acestor popoare. Nici un papă nu a publicat atât de mult, înainte de a fi ales urmaș al Sfântului Petru, ca Benedict XVI. El este unul din marii filozofi și teologi ai timpului nostru, are disciplina, raționalitatea și puterea de muncă germană, poate mai puțin fascinația mediatică ori mistica înaintașului. Cu toate acestea, el a fost ales și pentru a garanta continuitatea. Nimeni nu cunoaște mai bine Biserica, problemele vremii, ca Benedict XVI, „un simplu muncitor în via Domnului”, după cum s-a autocaracterizat. La 78 de ani, nu e de așteptat un pontificat lung, dar el va veghea ca unitatea europeană să nu fie tulburată de experimente, care în trecut

ÎN AGEȘT NUMĂR:

- ◆ Orașul unui sărac
- ◆ Lumea de lângă noi
- ◆ Dincolo de cortină

au pornit de la germani și azi de la musulmanii turci. Prea Fericitul Patriarh Teoctist nu a participat personal la intronizarea papei, dar i-a adresat un mesaj plin de căldură în care

Prof. dr. Viorel ROMAN

consilier academic la Universitatea din Bremen
(continuare în pag. a 2-a)

Colțul credinței strămoșești

Miluirea cerșetorilor

Miluirea cerșetorilor este o altă formă de ajutorare socială. Știm pre bine din viața Sfântului Patriarh Ioan al Alexandriei că la el a venit un cerșetor de mai multe ori într-o zi. Sluga l-a întrebat pe patriarh: "Da' de câte ori o să-i dăm ăstuia, c-a fost de șase sau sapte ori?" Patriarhul i-a răspuns: "Dă-i că e mai bine așa..." A șaptea oară când a venit cerșetorul i-a spus patriarhului: "Lui Hristos i-ai dat". Și în clipa aceea a zburat în chip luminos la cer. Patriarhului i s-a dat numele de "cel milostiv", fiind cel mai milostiv patriarh cunoscut în istoria bisericească.

Dar să ne fie iertată îndrăzneala, consider un act total necaritabil miluirea fumătorilor, miluirea bețivilor, miluirea desfrânaților și a cerșetorilor prefăcuți. Eu, personal, ca preot, nu obișnuiesc să resping cerșetorii sau să-i las cu mâna întinsă; dar le dau în raport de cateheza pe care o cunosc. Dacă vine un cerșetor la o mânăstire, o femeie, de exemplu, cu trei copii, o întreb: "Știi tatăl nostru?" "Da." "Știi Crezul?" "Da." "Știi Psalmul 50?" "Da." "Știi rugăciunile de dimineață?" "Da." "Postești miercuri și vineri?" "Da." Atunci îi dau de pomană 100000 mii. Dacă știe numai "Tatăl nostru", "Crezul" și "Ingerusul", îi dau numai 50000. Dacă știe numai "Ingerusul", îi dau 10000. Pentru că ea trebuie să-și facă obligatori cateheza creștină, ca să înțeleagă în numele căruia Dumnezeu cerșete, ca să înțeleagă în numele căruia Dumnezeu i se face milostenia. Adevăratul miluitor este cel care și zidește când miluiește. Scriptura spune: "Să asude milostenia în mâna ta".

**Părintele CALISTRAT
de la Bărnova**

Accest poet osândit de destin, ocolit și înjurat dintr-o invidie afoasă de toți cei iviți pe lume desfrunziți de talent, dar care, cu cheia partidului descuiasă ușle funcțiilor literare, îl publicăm azi, aici, la loc de cinste. Invidia postumă care încearcă încă revistele literare românești, nu a atins și nici nu va atinge vreodată revista editată de Uniunea Scriitorilor Macedo-Români.

Sătul de câte mi se-n tâmplă,
Flămând de câte nu le am,
Cu sufletul suind spre tâmplă,
Aseară îți-am bătut la geam.

Băteam încet, băteam și tare,
Sperând că poate-o să-mi deschizi!
Îți pregătisem o urare
Și-un crin cu umeri lichizi.

În noaptea aceea furtunoasă
Nu bate-n geamuri cine-i domn,
Când toți cei duși revin acasă
Și-s gata-gata pentru somn.

Dar eu băteam ca o fantomă
Cum numai disperaiți bat.
Simțea a părului aromă
De tine cel nevindecat.

Damian URECHE

Perfectul simplu

Bătui încet, bătui și tare,
Perfectul simplu mă bătui,
Și noaptea cât fu ea de mare
În clipă repede trecu.

De-atunci eu nu mai bat niciunde
La taina gurilor de rai,
Chiar dacă vocea ta răspunde
Din casa-n care nu mai stai!

LA CE A FOST BUN COMUNISMUL?

În 1995 la o întâlnire cu o delegație guvernamentală chineză, un senator român i-a întrebat de ce în 1989 nu au procedat și ei chinezii, la o „revoltă” anti-comunistă de felul celei care a pus capăt comunismului în țările comuniste europene. Răspunsul a fost: „pentru că în conducerea Partidului Comunist Chinez, nu a existat nici un evreu!”

De ce a fost nevoie în 1989 ca să dispară comunismul din statele est-europene? Din trei motive deductibile și ele din cele de mai sus și din evidența unor fapte bine cunoscute:

1. Pentru că în Israel nu mai era nevoie de alți evrei, care să vină din aceste state:

2. Pentru că în țările respective comunismul, devenind **comunism naționalist**, adică transformat cu timpul într-o „dictatură de dezvoltare” era foarte aproape să reușească (sic!). În ciuda a ceea ce susținea propaganda anti-comunistă pe toate lungimile de undă, în țări ca România „lipsea puțin ca să fie bine”, adică se stabilizase un sistem care în curând urma să producă fructele dezvoltării sale, răsplata sacrificiilor pe

care „comunismul”, economia de stat, le impusese până atunci populației;

3. Pentru că în sistemul comunist, pe

măsură ce acesta se învechea și devenea, ca orice sistem stabilizat, tot mai ușor

Ion COJA
(continuare în pag. a 2-a)

MINTEA ROMÂNILOR DE PE URMĂ

Din păcate, noi românii, pe lângă multe defecte, avem și unele lipsuri.

Am uitat ce s-a întâmplat în anii 1970 și 1975 legat de inundații. Prevederile legale elaborate după aceste evenimente, nu s-au mai

aplicat după 1989. Din lipsa fondurilor, din lipsa preocupării în domeniu, din ignoranță și din prostie în ultimă instanță. Nu s-au mai consolidat și verificat digurile (sistemele de protecție) din care unele au peste 250 de ani, altele peste 100 de ani și ultimele s-au consolidat după inundațiile din 1970 și 1975. Întreținerea acestor sisteme de protecție nu s-a făcut corespunzător iar remediile și consolidările ce se cereau a fi făcute de câte ori era cazul, nu s-au mai făcut în primul rând din lipsa fondurilor. Cine să aprobe fonduri pentru Timiș, unde nu au mai fost problema majore de zeci și zeci de ani? La aceasta se adaugă lucrările efectuate în albiile râurilor exploatare de balast și nisip, intervenții neautorizate, circulație pe diguri, verificarea acestora cu aparatură modernă nu s-a făcut.

Ștefan TARJOC
(continuare în pag. a 2-a)

BENEDICT - PATRONUL EUROPEI

(urmăre din pag. 1)

pomeneste de vizita la București a lui Ioan Paul II „cel Mare” și de „valoarea de necontestat a dialogului dintre cele două Biserici surori din România: Biserica Ortodoxă și Biserica Greco-Catolică și de „nădejdea că Sanctitatea Voastră, ca unul ce ați fost apropiat colaborator al său (Ioan Paul II), veți păstra și sprijini acest dialog, întru împlinirea dorinței noastre comune de realizare a unității depline a Bisericii”. Aceasta este condiția sine qua non a integrării românilor în Uniunea Europeană, care va avea loc formal, de jure, în 2007, dar cea reală, de facto, care va face această aderare de durată și autentică, nu duplicitară ca cea greco-ortodoxă, cere o depășire a situației în care milioane de români sunt „tolerați” numai la munca de jos, căpșunari ori sclavi pe plantațiile occidentale. Mari speranțe se pun în Traian Bănescu în depășirea acestui blocaj de comunicare, de comuniune religioasă între români și Roma. Vor găsi Președintele și Preafericitul Teoctist căle scoaterii românilor din groapa milenară a mizeriei, corupției și nedreptății? Papa îi va ajuta mai mult decât predecesorii. Numele e program - nomen est omen - și pentru cel de al 264 papă, Benedict, patronul Europei.

LA CE A FOST BUN COMUNISMUL?

(urmăre din pag. 1)

de suportat, rolul și controlul evreilor, al evreilor comunisti cominterniști, al revoluționarilor de profesie, impostori prin definiție, era tot mai slab, mai neimportant...

Ne dăm seama de gravitatea acestor aserțiuni. Insistăm să se înțeleagă bine că sunt ipoteze pe care le face posibile declarația netă, atât de tranșantă a rabinului Friedman și alte surse, tot evreiești! Repet: **surse evreiești!**

Ușurința cu care regimul comunist a căzut în 1989 numai în acele țări în care evreii au avut un rol conducător ca lideri ai partidului comunist și din care evreii au plecat masiv spre Palestina după 1945, dar nu și în China, Coreea sau Cuba, ne pune pe gânduri și considerăm că este un argument în favoarea ipotezelor de mai sus. Ipoteze pe care le punem la dispoziția altor persoane, mai informate. Fie pentru a le dezvolta și confirma, fie pentru a le respinge. Ne-am bucura dacă argumentele cele mai serioase ce se vor aduce vor face necesară, obligatorie chiar, renunțarea la această ipoteză, atât de deprimantă între oameni de bună credință. Vorba fiind de credința în valoarea umană, a ființei umane, a speței umane! Iar deprimantă fiind concluzia privind gradul ridicat în care istoria contemporană, inclusiv istoriografia, este manipulată, controlată și dirijată fără știința societății, a opiniei publice, civile. Fără știința noastră...

Căci în secolul al XX-lea inventivitatea umană în materie de minciuni, uzurpare, impostură, diversiune și fals a depășit toate modelele și precedentele oferite de istorie!

MINEA ROMÂNILOR DE PE URMA

(urmăre din pag. 1)

Inundațiile din acest an ne-au prins complet descoperiți. De la Direcția Apelor, Apărarea Civilă și Prefectură, toți au fost luați pe nepregătite. Într-adevăr, nivelul precipitațiilor (peste 100 l/m² în trei zile) fără precedent și pe spații largi în amontele bazinelor râurilor Timiș, Bega, Bârzava (și afluenții acestora) au creat un asemenea debit al apelor încât digurile (în condițiile arătate) au cedat în mai multe locuri, inundând zeci de localități, mii de case, transformând în sinistrați zeci de mii de bănașeni. Desigur că inundații de mică amploare s-au produs și în Arad și Caraș-Severin (cifrele sunt incomparabile). În Timiș 70 de localități, mii de persoane sinistrate, sute de case prăbușite, 90000 ha culturi inundate, - pierderi evaluate la cca. 672 mld. lei. Nici apărarea civilă nu a fost pregătită pentru această situație de urgență pe care Prefectura a declarat-o doar peste 9 zile. Ne întrebăm de ce? N-au fost bărci de salvare, deși armata le are în dotare, nici autoamfibii, nici săculeți cu nisip, nici utilaje de intervenție, nici...

În primul rând, autoritățile județene n-au declarat la timp „starea de alertă”. Nu s-a cerut sprijin central, elicoptere, utilaje specifice, nu s-au luat măsuri preventive (ultimele diguri s-au rupt după 7-8 zile). Oamenii sinistrați au fost lăsați în voia soartei cu „câta” apă minerală și mâncare.

Nu s-au întreprins măsuri hotărâte de salvare a bunurilor celor inundați. Desigur că oamenii au opus rezistență la evacuare, dar ce să facem, e o atitudine de înțeles. A trebuit să vină Ministrul Agriculturii în județul nostru și Președintele Bănescu (la 9 zile de la declanșarea catastrofei) ca să se stabilească și să se propună măsuri reale și despăgubiri celor afectați și recoltelor lor distruse pe cca. 20000 ha de teren. Nu s-a implicat nici presa și televiziunea locală, care trebuia să aibă zi și noapte corespondenți în zonă, să țină la curent țara cu cele întâmplate. Noi facem chetă pentru Asia și nu facem pentru cei de aici de lângă noi care au rămas doar cu hainele de pe ei. În afară de câteva asociații de voluntari, nu s-a implicat nimeni.

La această oră, pe lângă programele de refacere a satelor și desecarea apelor, se impune imperios o politică de refacere a digurilor de protecție în toată țara și de protejare cu alte diguri (suplimentare) a localităților. Aceste măsuri sunt (s-au dovedit de zeci de ori mai ieftine decât pagubele produse de aceste inundații catastrofale, mai ales că schimbările climatice le fac din ce în ce mai probabile. Mai trebuie ca dirijarea fondurilor spre aceste lucrări și utilizarea lor să fie administrate de oameni de specialitate și nu de oameni politici, nepricepuți în domeniu.

“E ceva în neregulă în România”Călin Popescu Tăriceanu
Prim Ministru**Imeiturile lui Terente**

Dacă vroia săi bată pe olandezi, nea Piți trebuia săl ia pe Omar Hayssam antrenor secund și săl răpească pe Mutu și săl ducă înapoi la centru de dezintoxicare de la Juventus Torino, unde am auzit că are niște laboratoare unde scoate din cocaină lapte praf, că tot zice ziaristi că avem echipă de bebeluși.

„Fanatik”, nr. 32

Țara lui Guță

În cinstea eliberării lui Miron Cozma, Nicolae Guță i-a compus acestuia, rapid un refren: „Guță mult s-a bucurat/ Fiindcă Miron a scăpat/ Fiindcă a fost nevinovat / Vreau să știe lumea toată/ Toți minerii îl așteaptă.”

Monica Vlad, „Libertatea”, nr. 4706

PD este împărțit din nou între vânturi, creștin-democrat și popular-european, deși se vor dovedi a fi, în final, adevărate părțuri, când va intra Băse în ele.

CSAT (Consiliul Suprem de apărare a Țării) a decis să mute din nou Catedra Mântuirii Neamului, pentru că o construcție de dimensiunile acelea nu poate fi construită în apropierea unei unități militare. Așa că, fie Teoctist se mulțumește cu o bisericuță, fie din ce-a demolat mai vine cu material de-acasă.

Antonie Iorgovan, îl acuză pe Năstase de protejarea lui Omar Hayssam. Și face asta doar ca să-l protejeze pe Iliescu, care de multe ori l-a protejat pe Năstase la viața lui.

Mai multe filiale locale ale PRM trec de partea ciontștilor. În final, PRM va arăta ca o intrunire MISA.

Dinu Patriciu este o victimă a sistemului juridic, procedeu cunoscut de-acum între juriști ca „ViciuPatriciu”.

„Aspirina săracului”, nr. 108

Un scriitor american afirmă că Bill Clinton a violat-o pe Hillary, în tinerețea lor, și astfel a fost concepută Chelsea. Acum să stăm strâmb și să judecăm drept: cine n-ar viola-o pe sprâncenata asta de Hillary?

„Dați-mi un punct de sprijin și răstorn Universul” spunea Arhimede. Probabil că patronul Stelei, Gigi Becali nu știe de maxima asta, dar a transpus-o în viață: a răsturnat „universul” șmecherilor și aranjamentelor făcute, zi de zi de generalii de poliție, dirijați din umbră, de Cornel Dinu. Din păcate pentru acești geambași de profesie, România anului 2005 nu mai e România anului 1985.

Într-o lume în care bulangii nu ne mai lasă să trăim, adevărații curvari sunt din ce în ce mai necesari!

„România Mare” nr. 779

Cu dilema la croitor

Un sat din Oltenia numit Corlate, a intrat în mitologia lăutărească datorită unui studiu sociologic melodios lansat cu ocazia recensământului din '47 din care redau prima strofă: „Pe la noi pe la Corlate/ fetele sunt curve toate/ femeile jumătate/ babele a treia parte”. Oricăți evadați din PSD s-ar da fete mari, luându-și bocceaua ca să se agate în gară de vreun marfar, motoarele partidului vor dudui, vorba aia, mai ceva ca economia noastră națională.

Mircea Dinescu, „Dilema” nr. 72

Alegerile de la Uniunea Scriitorilor sunt un puci fascist

Cum putem noi scriitorii români să respectăm un individ care batjocorește geniul poporului român, Mihai Eminescu? A atacat creștinismul ortodox. Nu are dreptul să candideze, nu să fie președinte. Acesta este Nicolae Manolescu.

Cezar Ivănescu, „7 plus” nr. 91

Tot ei!

Dacă tot a falimentat discursul antimaghiar și antievreiesc, naționaliștii de serviciu trec acum pe înjurătura antieuropeeană. Strâng rândurile, își reiau obiceiurile de care s-au lepădat în public pentru că mai e o pâine de mâncat. Vadim revine în forță la șefia PRM și îl trimite la plimbare pe cel lăsat de el să-i conducă jucăria. Un moderat ratat mai puțin. Și un exaltat mai vechi reîncărcat. Acum poate să sune goarna anti-Bruxelles. Alți parteneri de odinioară ai „Tribunului”.

„Evenimentul zilei” nr. 4128

Multe orașe se sprijină pe Dunăre ca pe o temelie albastră, dar parcă nici unul ca Viena. Nu știu cui Viena îi pare că ar avea privilegiul unui oraș al paradoxurilor, al contradicțiilor, însă prietenului meu Stere Ianoș nu îi pare astfel. „Depinde de pe ce mal privești lucrurile” îmi răspunde cu o detașare balcanică. Mă uit la el și mă gândesc că omul ăsta, cu mustața lui de căpitan de husari, trece prin viață îndrăgostit mereu de zarea lumii.

Dansând în restaurantul familiei aromâne Wilhelm, din Tattendorf

„Ai grijă, că la Viena s-a dus Horea după dreptate, să nu te arăți prea bucuros”, mi-a spus la plecarea din țară fără prea bunul meu părinte, și, nu știu de ce, dar sfatul său mă însoțește cumva dojenitor. Îmi revin însă repede ca tot românul care, dacă s-ar fi lăsat intimidat, ori complexat, „îl strivea istoria până la condiția de foiță de țigară”. E bine la Viena. Viena catolică și curată. Viena nobilă. Încerc să uit de București. De mizeria lui, de

corupția sa și de groparii țării: politicienii ticăloși. Tot încerc dar...

„Acum, când mă gândesc încruntat la țara mea, când mă gândesc infuriat, plin de furie pe soarta ei, pe oamenii ei; când mă gândesc la pământul ei, la pământul ei bun, negru și gras, cu pomi, cu grâu, cu porumb, cu orz, cu in, cu săcară, cu ovăz, cu stejari, cu vii, cu vii și cu morți (parcă mai mulți morți decât vii), acum, când mă gândesc la țara aceasta cu munți și cu ape, cu munți și cu ape de aur, cu păcură și cu huiilă în care ard cedrii, acum, după ce-au mai ars odată, cu zeci și sute de mii de ani în urmă, mă cuprinde o mare, o nespuse de mare furie pe ea.”

Îl parafrazez aici la Viena pe Cioran: „un oraș mort, e un oraș fără Armăni...” Ca industriași ori negustori, Armăni au fost întemeietorii de orașe, și asta nu doar în Peninsula Balcanică...

Frații Beca, doi oameni cu inimi de azur, alături de Stere Ianoș, aromânul cu mustața de celnic

În prima zi de Paști, întreaga delegație este invitată a familiei Wilhelm, într-un orașel frumos și curat ca un soț de nemțoaică. Orașelul se numește Tattendorf și, prin venele familiei gazdă, curge sângele neamului Dumba. Un neam al cărui nume ocupă în enciclopediile austriece, și nu numai, spații întinse, cum întinsă a fost și strădania lor la viața economică și artistică a Europei. Originară din comuna curat armânească Blața și înobilată la Viena, familia Dumba se asimilează prin avere, cultură și

legături familiale cu înalta aristocrație a Imperiului.

Pentru cei mai puțin avizați, pentru cititorii care nu au arătat interes pentru rolul ortodoxismului în inima Imperiului Habsburgic, trebuie să evidențiem adevărul că armăni nu au ales Viena ca pe o compensare divină pentru capitala lor pierdută – Moscopol –, ci au fost încurajați să o facă. Rolul lor, spune Dușan Popovici, de ferment civilizator, era cunoscut de multă vreme de către autoritățile austriece. Pentru aceasta ele se străduiau prin toate mijloacele ca să-l atragă în număr cât mai mare posibil și să-l determine a se stabili în Imperiu. Încă din timpul Mariei Tereza (1717-1780) și, mai ales, de la Josef al II-lea (1741-1790) s-a lucrat

intens în acest sens, pentru a întări în acest mod puterea economică a monarhiei habsburgice. Astfel a ajuns din înfloritoarea localitate Blața, așezată între Cozani și Florina Macedoniei, familia lui Mihail Dumba la Viena.

Despre fiecare din urmașii acestui Mihail Dumba s-ar putea scrie un roman. Și asta nu pentru a nara viața lor sentimentală – necunoscută dealtminteri – ci pentru a evidenția drumul nu ușor al acestor – vorba lui Țuțea – semize. Buni creștini ortodocși, urmașii lui Mihail au făcut numeroase donații pentru biserici și școli, pentru spitale și orfelinate. Descendenții săi, după cum consemnează neobositul cercetător Justinian Tambozi, indiferent că au fost industriași, bancheri ori diplomați, s-au dovedit mereu filotimi. Portretele în picioare ale fraților Dumba, împodobesc și azi pereții sălii principale a Bisericii „Sfântul Gheorghe” din Fleis Fleischmarkt, la Viena, biserică al cărei consiliu parohial l-au condus până la cel de al doilea război mondial. Din tot neamul dumbanilor, îl voi aminti aici numai pe fiul lui Stere și al Elenei Dumba. Nicolae, pentru frații lui armăni, Nikolaus pentru toată lumea catolică și din păcate chiar și pentru piatra sa de mormânt.

Pentru istoria neamului Dumba – și acest neam chiar a făcut istorie –

O parte a delegației aromâne

Nicolae reprezintă ceea ce pentru o altă familie nobilă aromână, aceea a Mocioneștilor, a însemnat Alexandru. Scipitorul Alexandru. Oamenii nu se nasc însă egali și nici nu trec în moarte la fel. Dovadă că pe Nicolae îl întâlnim în reci dicționare ori enciclopedii austriece sau ungurești, pe când pe Alexandru, îl vom întâlni pururea în binecuvântarea caldă a neamului românesc. Asta și pentru că în familia Mocioneștilor, după porunca neamului aromân, nici un Nicolae nu putea deveni Nikolaus.

Nicolae Dumba, marele industriaș vienez, s-a născut în 24 iulie 1830, la Viena, și a decedat în 23 martie 1900, la Budapesta. Nu există enciclopedie serioasă a Austriei ori Ungariei care să nu-i pomenească numele. A terminat strălucit studiile, după care a preluat conducerea unui mare stabiliment de țesătorii în Wiener-Neustadt. La 35 de ani, devine vicepreședinte al Băncii Imperiale. Tot atunci se căsătorește

Pentru aceste fete orice întâlnire cu armăni include șocuri.

cu Maria Manno, fata aromânului Ștefan Manno, marcele negustor budapestan și a Constantinei Kapra de Jupa. Tot atunci a fost ales în Dietă și, la scurt timp, în Senatul Imperial, unde a susținut, prin discursuri strălucite, interesele Regatului Român, fiind cel mai generos sprijinitor al tuturor întreprinderilor culturale și sociale ale Românilor. Acest Mecena al artelor, a susținut financiar ridicarea splendidei statuii a lui Mozart la Viena și a oferit mai bine de 20.000 de ducați Societății literare Junimea, devenind, din ziua înălțării sale la rangul de Consilier Imperial Intim, un adevărat protector al artelor și al slujitorilor lor, fiind înmormântat, din înalta recunoștință imperială, pe Aleca Muzicii din Cimitirul Central al Vienei, alături de marii compozitori ai lumii.

Ei bine, o urmașă a lui Nicolae Dumba, ne-a invitat în frumosul ei restaurant moștenit de la ilustrul său înaintaș, aflat în Dumba-Park, din localitatea Tattendorf, în prima zi de Paști. Rar mi-a fost dat să văd o femeie trecutată de 80 de ani purtându-și cu atâta distincție etatea. Ce poate să facă - îi spun nedespărțitului meu prieten Stila Beca – educația catolică pusă în slujba sângelui aromân...

Vasile TODI

P.S. Unii cititori m-au întrebat prin intermediul internetului de ce nu dau mai multe detalii despre această deplasare prin „cenușa imperiului”. Mă bucur că revista pe care o conduc de la facerea ei, are un număr atât de mare de cititori electronici, dar eu scriu convins - și ei trebuie să mă creadă - că mai importantă decât coaja este substanța.

Trei "frați" aromâni, din trei țări: Italia, Albania, România

GEORGE M. PULLMAN

Acea vagonului de dormit s-a născut la 2 octombrie 1857, la ora trei dimineața, pe tronsonul de cale ferată dintre Buffalo și Westfield în SUA. Promotorul acesteia este George Mortimer Pullman în vârstă de 27 ani, care trecând printre colegii săi de drum, le spuse cu năduf:

- O asemenea călătorie de noapte este o adevărată nenorocire! Oboseala produsă de lungă și extenuanta călătorie în vagonul strâmt, supraaglomerat și prost aerisit era, desigur, cauza acestei izbucniri nervoase.

Unul din colegii îi spuse cu ironie ca data viitoare să-și aducă patul, pentru a avea o călătorie confortabilă. Acest îndemn trezi răsul tuturor. Pullman însă, ajungând la destinație, a mai rămas o vreme în gară privind cu atenție vagoanele, după care și-a văzut de treabă.

AL TREILEA DIN ZECE

George Mortimer era al treilea fiu din cei zece copii ai mecanicului James Lewis Pullman și ai soției acestuia, Emily Caroline. A văzut lumina soarelui la 3 martie 1831 la o fermă din Brockton în apropiere de New York.

Până la vârsta de 14 ani a frecventat școala din sat, după care s-a angajat pentru un salariu de patruzeci de dolari într-un magazin de coloniale din Westfield, mai aproape de New York. După trei ani și-a luat sărăcăciosul bagaj și a plecat la fratele său, care avea un atelier de strungărie în orașul Albion din Orleans.

Întrecut tatăl lor murise sărac lipit pământului, celor doi frați le revenea obligația să o întrețină pe mama lor și pe numeroșii lor frați. Erau vremuri grele. În perioada aceea apăruse planul largirii Canalului Erie, care trecea prin oraș. George Mortimer Pullman a avut o idee foarte practică, inspirată de spusele tatălui său: a creat un mijloc de transport cu ajutorul cărui cașele au putut fi mutate dintr-un loc în altul, fără să fie necesară completa demolare a acestora. Acest mijloc brevetat și aplicat acum, deoarece foarte multe clădiri trebuiau să-și schimbe locul.

George Mortimer s-a oferit să ducă la îndeplinire acest plan. Tânărului întreprinzător i s-a acordat o parte din lucrare. S-a achitat atât de strălucit de îndatorirea sa, încât în foarte scurt timp i s-a răspândit faima în țară.

El însă nu vroia să rămână în acest orașel. Citise deja foarte multe despre un oraș nou, în plină dezvoltare, așezat pe malul lacului Michigan, Chicago.

Orașul avea o populație de o sută de mii de locuitori. Auzise că pe multe străzi ale orașului, după ploii abundente se formau nenumerate bălți.

Poate voi găsi cu o idee salvatoare, gândea în sinea lui. Și a găsit singura soluție de ieșire din această situație: ridicarea nivelului străzilor, astfel încât apele să se scurgă singure în lacul din apropiere.

Autoritățile orașului l-au angajat pentru executarea lucrării, în vederea soluționării problemei trebuiau să fie mutate aici un număr enorm de case.

Pullman era mulțumit de faptul că putea să-și aplice nestingherit ideea. Abia putea să facă față comenzilor.

Activitatea aceasta îl obliga să călătorească foarte des cu trenul. Călătoria mai mult noaptea, pentru ca a doua zi să se poată prezenta la lucrări. Și-ar fi dorit să fie odihnit a doua zi, dar drumul era extenuant.

Proaspăt? Odihnit? Vorbe! Cum putea fi posibil așa ceva?

Pullman cășca în așa hal, încât oamenilor din jurul lui numai privind-l, li se făcea somn.

În timp ce împingea sărguincios de colo-colo casele, ridica nivelurile străzilor și încerca noaptea să se odihnească în vagoanele necomfortabile, era mereu preocupat de ideea construirii unui vagon de dormit.

În puținul său timp liber, se ducea adesea în gară, cerându-le angajaților căilor ferate amănunte despre construcția vagoanelor de tren.

În 1858 a discutat amănunțel proiectului său cu directorii de la „Chicago” și „Alton Railroad”. Vroia să amenajeze două vagoane de tren pentru dormit, așa cum își închipuia el că trebuie să fie.

PRIMUL VAGON

Acest prim vagon „Pullman” era o construcție primitivă. Interiorul vagonului era aranjat astfel: patru paturi sus și patru jos, spătarul scaunelor erau ridicate, astfel încât să se poată așeza saltelele și suporturile patului de sus de către omul de serviciu. Perne nu existau. Lipsa entuziasmului din partea patronatului Căilor Ferate nu i-a diminuat convingerea în viabilitatea ideii sale inovatoare. Dimpotrivă, cu cât avea mai mult de călătorii noaptea, cu atât era mai puternică pasiunea sa pentru această invenție.

În această perioadă i s-a oferit un contract deosebit de avantajos pe trenurile Colorado Mining și când în 1863 s-a întors în Chicago, l-a cooptat în planurile sale și pe cel mai bun prieten, Ben Field. Cei doi au lucrat împreună, au terminat proiectul, după care au depus documentația necesară brevetării acestuia.

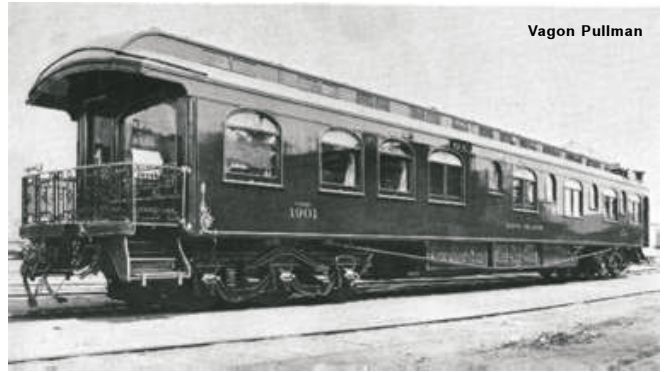
La 5 aprilie 1864, după aproape 7 ani de la construirea vagonului de dormit, Pullman obține brevetul de invenție nr. 42182.

Cei doi prieteni au închiriat un atelier mic, au angajat câțiva lăcătuși și au lucrat un an întreg la noul vagon „Pullman”, denumit „Pioneer”. Costul total al acestuia 18239,31 dolari, a epuizat toți banii economisiți de Pullman, dar spre satisfacția acestuia, vagonul a ieșit splendid, avea cea mai bună instalație de aerisire de până atunci, oferea siguranță și un confort desăvârșit călătorilor, era aranjat conform normelor de igienă. „Pioneer” era un vagon luxos și frumos.

Pullman a luat legătura cu diferite societăți de cale ferată. Optsprezece mii de dolari pentru un vagon li se părea tuturor o sumă imensă.

Prieteni săi îl atenționau însă plini de îngrijorare să nu aibă prea mare încredere în brevetul său, deoarece oricare dintre societăți putea construi în orice moment un vagon de dormit puțin diferit de al său, pe care îl putea brevetea. Se putea aștepta oricând să se întâmple acest lucru. Descrui în culori sumbre viitorul invenției sale. Nimeni nu vroia să-i cumpere brevetul. Tocmai atunci fusese asasinat presedintele Lincoln. Acesta trebuia transportat demn și onorabil de la Chicago la Springfield. Societatea Căilor Ferate a apelat la „Pioneer”. Pentru prima oară un om de stat călătorea cu un vagon „Pullman”.

Opinia publică din întreaga lume a luat cunoștință astfel de existența vagonului de dormit. Comis voiajori de pretutindeni, obligați să călătorească noaptea cu trenul au cerut Societăților de căi ferate să achiziționeze această nouă invenție.

„Pioneer” prezenta, însă, un mare dezavantaj. Era un vagon foarte înalt. Din acest motiv nu putea circula pe orice traseu, deoarece pe vremea aceea podurile de cale ferată erau foarte joase.

DE LA DESENE LA O RAMURĂ INDUSTRIALĂ

Pullman și Field au pus bazele firmei „Pullman Palace Car Company”. Au deschis ateliere mai mari, mai întâi la Palmyra, apoi la New York și, în final, la Detroit.

Fabricarea celui de al doilea model îmbunătățit, în multe privințe s-a realizat la Detroit. Costa 24.000 de dolari. Nu se făcuse economie. Totul a fost confecționat la cele mai înalte standarde. De data aceasta nimeni nu s-a mai arătat indignat de costul vagonului.

Căile ferate au acceptat utilizarea acestuia și succesele nu au întârziat să apară. Se întrevădeau profituri serioase, deoarece biletul costa doi dolari. Presa a răspândit vestea privind importanța acestei călătorii de noapte și l-a numit pe Pullman „binefăcătorul pasagerilor”.

Iată cum din desenele fiului unui mecanic s-a născut o ramură industrială nouă. Societățile „Michigan Central Railroad”, „Great Western Canada Railroad” și „New York Central Railroad” au comandat 48 de vagoane de dormit la „Pullman”. Următorul pas pe calea perfecționării vagoanelor era noua invenție a lui Pullman: vagonul-hotel. În acesta nu numai că se putea dormi noaptea, ci se puteau servi mâncăruri proaspăt preparate în timpul zilei.

Această invenție a reprezentat un eveniment de răsunet pentru cei ce călătoreau cu trenul. Primul vagon-hotel, „President” circula în 1867 pe liniile societății feroviare „Great Western Railroad” din Canada. Imediat a trebuit construit cel de al doilea vagon, denumit „Western World”, iar după câteva săptămâni s-a dat în funcțiune și al treilea, Kalmazoo.

Pullman a sărbătorit și un alt eveniment: a adus-o acasă, din Chicago, pe logodnica sa, Hattie Sanger.

Noile vagoane, „City of Boston” și „City of New York” construite acum de uzinele „Pullman” costau deja 30.000 de dolari bucată. Ele au fost urmate în 1868, de construirea primului vagon-restaurant „Delmonico”.

Anglia a fost prima țară care a preluat ideea folosirii acestui vagon de lux. În august 1873 uzinele „Pullman” au livrat 18 vagoane Angliei. În anul 1875 Pullman deschide prima sa fabrică în Europa, la Torino, în Italia. Din 1879 societatea „Great Northern Railway” a introdus vagoanele „Pullman Dining Room” pe ruta Leeds-Londra. Belgienii i-au urmat în curând exemplul. Treptat uzinele „Pullman” au cucerit toate liniile de căi ferate din lume. Pullman s-a văzut nevoit să facă față unei noi probleme cea a nerespectării drepturilor de autor. Apăruseră noi concurenți care construiau vagoane luxoase, modele asemănătoare sau diferite de ale sale. Concurența i-a mobilizat pe angajații uzinelor „Pullman”. Aceștia nu se mai mulțumeau cu rezultatele obținute, ci, după fiecare comandă se ocupau de îmbunătățirea proiectului.

ORAȘUL PULLMAN

În 1879, Pullman s-a ocupat de realizarea unui proiect grandios: înființarea unui oraș pentru fabricile și angajații săi, orașul „Pullman”. Acesta era un oraș-satelit al lui Chicago, situat în apropierea lacului Calumet. Dorea să asigure un cămin ideal angajaților săi. Inițial colonia a fost proiectată pentru un număr de 2000 de angajați. Realizarea acestui proiect a costat un milion de dolari.

O întreagă armată de arhitecți și meșteri a lucrat la elaborarea planurilor. S-au executat mai întâi machete din carton pentru toate construcțiile.

Toate casele erau prevăzute cu cele mai noi cuceriri ale tehnicii contemporane. Au fost rezervate mari spații pentru realizarea unor baze sportive. Magazinele erau amplasate sub acoperișul de sticlă al unei uriașe clădiri.

Acestora li s-a adăugat o școală pentru o mie de elevi, o bibliotecă cu 8.000 de volume, o casă de economii și un teatru cu o echipă deosebită. În 1881 orașul Pullman avea doar patru locuitori, în 1882 avea 2084 de locuitori, iar în ianuarie 1884 numărul de locuitori se ridica la 8.000!, în acest oraș nu exista nici poliție, nici judecătorie. Singura autoritate recunoscută în acest oraș era George M. Pullman.

În 1894 Pullman City avea 12.000 locuitori. Dintre aceștia, fiecare al doilea locuitor lucra la uzinele Pullman. Până în 1894, angajații companiei economiseră, fiecare, peste o jumătate de milion de dolari. Cu alte cuvinte, fiecare locuitor economisise în medie 300.016 dolari, în acel an, profitul net al Societății „Pullman” se cifra la peste 13 milioane de dolari.

Milioane de pasageri beneficiau pe o distanță de 2.000 de mile de serviciile vagoanelor „Pullman”.

Ultima invenție a lui Pullman a fost vagonul-panoramă. Pullman a rămas până la moartea sa, la 19 octombrie 1897, președintele celei mai mari societăți de vagoane de cale ferată din lume, pe care a creat-o din nimic, într-un moment de supărare provocată de o călătorie oboșitoare pe timp de noapte.

Soția sa și cei patru copii au moștenit o avere de peste 20 de milioane de dolari.

Pat ROBERTSON

ALBĂ CA FUNINGINEA ȘI CEI 7 CRITICI

Ca doar o seară obișnuită de sâmbătă, dar nu și pentru mine. Aveam planuri mari. Părinții mei trebuia să plece de acasă. Asta însemna bineînțeles discuții lungi cu prietenii pe Internet, lucru care în mod normal nu ar fi fost permis. Numai Anuța, sora mea mai mică rămâne cu mine, dar ea o să se ducă să se joace, o să și adoarmă, nici o problemă pentru mine...

– Ada, strigă mama, în seara asta trebuie să ai grijă de sora ta! Oh, nu!! Ar trebui să-i spui și tu niște povești înainte să se culce, să ai grijă să mănânce tot...

– Și, adaugă tata, să nu stai toată seara pe Internet, poate acum nu-ți dai seama ce spun, dar dacă vei avea probleme cu ochii, să nu te plângi că nu te-am avertizat...

– Cum adică.... Trebuie să spun povești și nu am voie să stau pe net?

– E timpul să te maturizezi și tu, nu mai ești un copil, trebuie să ai anumite responsabilități. În plus, mâine o să te

lăsăm la aniversarea colegului tău, dacă o să te comporți cum trebuie...

– Bine, răspund cu dezamăgire.

Ai mei pleacă, iar eu intru în rolul de dădăcă....

Grozav....

20:00 - Anuța a mâncat singură.

20:30 - Anuța vrea să-i spun o poveste, eu nu vreau...

20:45 - Anuța se supără și începe să apese haotic butoanele calculatorului.

20:50 - Anuța aruncă cu o pernă în mine. Eu ripostez, încep războiul.

21:05 - Se încheie un armistițiu între cele două părți, iar războiul se termină, cu mari daune teritoriale în sufragerie.

21:12 - Anuța tot vrea să-i spun o poveste.

21:14 - Anuța începe să plângă.

21:15 - Anuța tot plânge.

21:20 - Plânsul persistă.

21:24 - Mă ameninț că-i spune mamei. Alarmă de gradul 0. Chemați forțele speciale... se ajunge la decizii spontane și tragice...

Maria PARIS

Ipoteze și ipotenuze

Hiloții - poporul sclav spartanilor

Despre hiloții se știe că era un popor harnic aflat în robie la spartani. Spartanii nu lucrau, ci se ocupau din tinerețe cu mânăuirea armelor. Copiii spartani primeau de mici o educație dură, așa numita educație spartană. Erau din tinerețe în subordinea și grija bărbaților și mai ales a unor maeștri în mânăuirea armelor, unde învățau ce e disciplina și viața cumpătată, luând parte la lupte imediat după 20 de ani. Fiecare maestru militar se mândrea cu câte un elev, un tânăr discipol din toate punctele de vedere. Dreptul la căsătorie îl aveau spre 28 de ani, când se însurau în scopul strict de a-și asigura urmașii. Până atunci, pe majoritatea nu-i interesau femeile și nu e de mirare că acestea își aveau la rândule „prietenii” de același sex. Societatea spartană își datora hrana și prosperitatea muncii hiloților. Aceștia proveneau se pare din Mesapia (o regiune din Macedonia), luată în robie de spartani în urma unor bătălii. Timp de aproape cinci sute de ani aceștia i-au slujit carobi (sclavi) pe spartani. Ei făceau munca câmpului, construcțiile, până și fortificațiile militare.

O altă ipoteză despre hiloții era că ar fi provenit din arhipelagul Sartorinii distrus de vulcani, iar locuitorii salvați ar fi găsit

adăpost în Sparta care i-a găzduit dar i-a pus la muncă și se pricepeau la orice. Ei îi ajutau pe spartani și în luptă pe post de valeți. În desele conflicte cu Atena se pare că hiloții au dărâmat zidurile Atenei, ca într-o altă perioadă, când Sparta a înfrânt Atena, tot ei să le ridice. După eliberarea orașului de sub spartani, se știe că atenienii, i-au ajutat pe hiloții să se elibereze din sclavie. Se pare că armata spartană dispunea în genere de circa 20000 de luptători bine antrenați la care se adăugau miile de hiloți care erau utilizați la orice: transport, întăriri, arcași, peditezi etc.... Așa că după revolta și plecarea acestora, statul spartan, obligat să-și producă singur cele necesare traiului nu și-a mai revenit. Bineînțeles un rol însemnat l-a avut și superioritatea Atenei pe apă (care a limitat numărul de corăbii ce le putea deține Sparta la câteva), motiv pentru care Sparta nu-și putea întări flota, nu putea angaja mercenari și nu-și putea cumpăra hrană și arme. Un rol la fel de important l-a avut și DEMOCRATIA atenană, care o făceau mai dorită mai ales de clasele de jos și astfel și-a putut câștiga mai mulți adepți inclusiv din rândul oamenilor cu carte.

Ștefan TARJOC

Tablete evreiești de răs

Cine te crezi?

Bloomberg se plimbă pe Broadway, când un necunoscut îi dă un pumn în spate și-i strigă:

- Bună, Pincus!

- Eu nu sunt Pincus, răspunse Bloomberg, și nici măcar nu cunosc pe cineva cu acest nume.

- Ești sigur? întrebă străinul. Absolut sigur?

- Firește că sunt sigur, spuse Bloomberg, și chiar dacă aș fi, așa se întâmplă un prieten, lovindu-l cu pumnul în spate?

- Ascultă, spuse străinul, cine naiba te crezi că-ți permiți să-mi spui mie cum să-l întâmpin pe Pincus?

O propunere interesantă

Horowitz citește liniștit ziarul în salonul său, dintr-un cartier luxos al New York-ului, când o piatră mare intră pe fereastră, învilită într-o bucată de hârtie. Deschide și citește!

„Dragă domnule Horowitz, dacă nu depuneți zece mii de dolari în bancnote mici, într-un pachet, în lada

cu gunoi din curtea blocului dumneavoastră, nu mai târziu decât mâine la prânz, vă răpim nevasta. Al dumneavoastră, vecinul răpitor”.

Examinează atent biletul, apoi se duce și se așează la birou. Scrie: „Dragă răpitorule. Am primit piatra pe care mi-ai expediat-o. Din păcate, nu am zece mii de dolari. Dar, te rog, păstrează legătura cu mine, propunerea pe care mi-ai făcut-o mă interesează”.

Primul soț

Într-un cimitir, un bărbat se tânguie cu voce tare, repetând tot timpul:

- O, de ce-ai murit? De ce-ai murit?

La un moment dat, o femeie care depune flori pe un mormânt alături, îl întreabă:

- Cine v-a murit, domnule? Un membru apropiat al familiei?

Omul dă din cap că nu și se văiește mai departe.

- Oh, de ce a trebuit să mori? Femeia:

- Ați pierdut un prieten foarte drag?

- Nu. La drept vorbind, nici nu l-am cunoscut

- Atunci de ce sunteți atât de îndurerat? Cine zace în mormânt?

- Primul soț al neveste-mi.

Mușțelul

Recoltare. Recoltarea florilor de mușțel se face când petalele albe sunt bine dezvoltate și formează o coroană albă, plană în jurul căciului centrale galbene care trebuie să fie și ea bine dezvoltată. Recoltând astfel, la uscarea florilor nu se vor fărâmița.

Orele cele mai potrivite pentru recoltare sunt 10-16 când conținutul lor în ulei eteric (azulen) este maxim. Pentru a nu se amesteca cu varietățile fără valoare în practica medicală floarea va fi probată înainte de recoltare prin despicarea unei căciului care este goală pe dinăuntru.

Uscare. La uscarea stralul nu va depăși 5 cm grosime în odăi răcoase foarte bine aerisite, de preferință pe ciment. Nu este necesar ca straturile să fie întoarse. Uscarea la soare duce la pierderea 1/3 din substanța activă. Uscarea completă este evidentă când căciula devine aspră plesnește ușor la apăsarea cu degetul.

Întrebuinare. Prin conținutul deo-sebit de bogat în azulen mușțelul este un antiseptic de bază și totodată un calmant atât în tratamente externe (spălături, gargară) cât și interne sub formă de ceai.

Dr. Carmen POPESCU

Scurt concediu

Sunt un muritor sărman
Dus pe căi prea neștiute
Caut să mă pierd în van
În abisul minții mute.

Suflet, gând, ce-o vrea să fie,
Un vis ce mă ține treaz
Dulce ești călătorie
Spre o lume de extaz.

Și mă las purtat de val
Și mă las învăluit,
În oceanul cel astral
În oceanul tău nit.

Melodii-n vibrații surde
Ce n-au note pământesti
Nuanțe cu culori absurde
În forme angelicești.

Uit de viață și-al ei dor,
Uit de tot ce mă-nconjoară,
Diafan, plăcut fior
Fiind ieșit din trup afară.

Iar mirosul mi-amețește,
Sufletul ce mi-e deschis
Expirând dumnezeiește
Bine-i Doamne-n Paradis!

Solul timpului rămas,
Nici nu trece, nici nu vine,
Gându-mi zboară la taifas
Cu făpturile divine

Și în gând, apoi mi-am zis,
Când în trup am reînțat
Doamne, fiind în Paradis
Chiar, de ce m-ai alungat?

Hariton GIURCA

Obiceiuri de Taghiani (Sânziene)

La data de 24 iunie românii sărbătoresc ziua Sfatului Ion de Vară și Sânzienele. La aromâni această zi poartă numele de Taghiani sau Stăghian și este sărbătorită de aromâni din toate satele și orașele din Macedonia și din restul Peninsulei Balcanice. Această sărbătoare este rezervată aproape exclusiv femeilor.

În ajunul acestei zile, la Muloviște, toate fetele și nevestele din sat însoțite de copii, tineri și femei bătrâne, mergeau în pădure, cu două sau trei ore înainte de a se însera, pentru a culege planta numită ferică. Fetele scot pe rând, cu mâinile la spate și ochii închiși, fire de ferică din pământ. Ele scot un număr de fire direct proporțional cu numărul familiilor lor, pomenind numele fiecărui membru: „aestu hir îl scotu trî tata, aestu trî mama”, etc. După aceea, fetele respectiv scoate câte un fir de ferică pentru fiecare dintre animalele pe care le deține familia sa: oi, vaci, capre, însă de data aceasta ea are ochii deschiși iar mâinile nu mai sunt ținute la spate. Ferică este folosită la împodobirea zidurilor casei, a coșarelor, iar ce rămâne se pune sub pernă într-o sănătața oamenilor și a vitelor.

Înainte de toacă, femeile îi trimit pe copii pe la casele oamenilor din acea comună, care au grădini frumoase, pentru a cere flori pentru Taghiani (sau Ta lani). După ce intră în curțile oamenilor, copiii îi roagă pe aceștia să le ofere flori spunând: „Dați-mi andao lilice di Ta lani, măcar una dați-mi așa s' bânai] (Dați-mi câteva flori pentru Ta lani, sau măcar una, așa să trăiți). Copiii nu ies din curte până ce nu li se oferă flori.

Luând florile, ei se duc la fetele și nevestele care îi așteaptă. Acestea se așează pe pământ, în formă de cerc, împodobind ghiumul (un ibric sau găleată de dimensiuni reduse) cu aceste flori. Aceasta se făcea la puțin timp după apusul soarelui, când fetele și nevestele se strângeau în grupuri separate care erau conduse de câte o nevastă mai în vârstă care trebuie să posede calitățile unei bune cântătoare. Această găleată este un vas de pământ, de porțelan sau aramă și se împodobește cu ghirlande de trandafiri.

Nicolae GHIȚA

David...

Un nume pur din Răsărit
E-n cartea Vechiul Testament,
Un rege-i chipul aurit.
Și, peste veacuri, monument...

Un Buonarroti-nmărmurit
De-o artă multiseclară
Un „David”, el a făurit
Cu-o forță și-o furie – amară...

Un Hercule i-asemănarea
– Erou slăvit de florentini –
Un secol e înrâncenarea
Renasterii printre creștini...

Un Michelangelo – credința, –
Florența lui e suferința!

După 500 de ani de la
dezvelirea monumentalului
David...

Aurel JICMAN

Pregătirea celui de al doilea război mondial

În 6, februarie 1929, Montague Norman, președintele băncii engleze, a plecat la Washington pentru a purta convorbiri cu ministrul de finanțe american, Andrew Mellon. Consecința a fost ridicarea imediată de către Federal Reserve a dobânzii oficiale. La 9 martie 1929, scria Paul Warburg în Financial Chronicles: „dacă speculațiilor nelimitate li se dă posibilitatea de a se extinde, atunci falimentul este sigur”. *Cei inițiați* s-au retras de la bursă și au cumpărat aur și argint. În toamna anului 1929 a sosit momentul când banchierii internaționali au apăsat pe buton. Agenții lor au pregătit propaganda acțiunilor la bursă, tranzacțiile au fost enorme, după care a urmat ruina financiară. Ea a aruncat America în depresiune și în scurt timp, în toată lumea s-a instalat stagnarea și șomajul. Iluminații au putut cumpăra pe nimic firme și terenuri și au avut posibilitatea de a influența guvernul american. CFR a început să atragă în sfera lui de influență oameni importanți din lumea afacerilor guvernului, presei și armatei. Germania, în adâncă depresiune economică, rămăsese în urmă de plățile stipulate în tratatul de la Versailles și ceruse un moratoriu. Acesta a fost respins de aliați: ca urmare Franța a ocupat regiunea Ruhr. Muncitorii însă au declanșat greva generală și ocupații și-au dat seama de eșecul acestei acțiuni. După ce Germania a acceptat planul Dawes (conceput de Morgan), trupele străine au părăsit regiunea Ruhr. Germanicii i s-au acordat credite de 800 milioane dolari. A urmat planul Young (Owen Young - un agent al lui Morgan), apoi înființarea Băncii internaționale de plăți în Elveția. Sistemul Dawes, Young și Banca internațională de plăți au fost toate înființate cu scopul de a realiza profituri. Este un sistem machiavelic: pe de o parte banchierii împrumută bani celor aflați în război, pentru ca, pe de altă parte, tot ei să le dea credite cu care să-și plătească datoriile de război. Sumele enorme date de capitalul american sub formă de credite au folosit pentru a pune pe picioare mașinaria de război a lui Hitler. Sectorul economic american, ce avea o mare influență, a cunoscut natura nazismului; cu toate acestea, l-a susținut masiv în toate domeniile unde a fost posibil, conștient fiind că la sfârșit va avea loc un război în care va intra și America. Acest lucru este astăzi dovedit. Au fost publicate și stau la dispoziția tuturor celor ce vor să se informeze toate protocoalele și rapoartele „Hearings” ale comisiilor congresului guvernului american și Camerei reprezentanților între 1928-1946. Unele dintre acestea sunt: „House Subcommittee to Investigate Nazi Propaganda 1934”, „House Temporary National Economic Committee 1941”, „Senate Subcommittee on War Mobilization 1946” etc.

Jan van HELSING

Căderea cortinei de fier

Căderea Cortinei de fier a făcut permeabile granițe odioasă de nestrăbătut. Libertatea circulației persoanelor a avut din nefericire și un efect care nu are nimic de-a face cu democrația: anume o nemaiînălțată libertate de mișcare pentru membri grupurilor crimei organizate internaționale.

De la traficul de droguri și carne vie, la cel de materiale radioactive și la aservirea, prin șantaj sau corupere, a unor factori politici de decizie, crima organizată caută să pună efectiv mâna pe planetă. Camorra, mafia rusă, Ndrangheta, Cosa Nostra nu sunt decât aspecte particulare ale unui fenomen extrem de periculos pentru societatea civilă de pretutindeni, fenomen numit de jurnaliștii americani de reputație internațională Claire Sterling, în remarcabilul său studiu „Pax Mafiosa” (Crime Without Frontiers, Ed. Simon and Huster, New York) „multinaționalele crime”. Când se va scrie istoria anilor imediat post-decembriști, românii vor rămâne îngroziți de amploarea fenomenului mafiot în țara noastră, fenomen împotriva căruia au luptat cu disperare, doar jurnaliștii și, parțial, poliția. Afaceri cu „specific național”, ca cele pe scena flotei, vânzările de copii, înstrăinarea unor bunuri de patrimoniu, piața drogurilor nu pot fi înțelese fără internaționalizarea crimei organizate, (Este evident că finanțarea acestor organizații nu poate fi făcută decât de „iluminații” care stăpânesc finanțele lumii - n.a.).

După datele culese de Claire Sterling, mafia rusă s-a îmbogățit enorm între 1989-1991, perioadă în care cifra sa de afaceri a urcat de la un miliard ruble la 150 miliarde ruble. În curând ea va ajunge să controleze între 30 și 40% din PNB, atenția ministrului de interne rus. Odinioară Kremlinul îi ironiza pe „putrezi capitaliști” din SUA pentru cele circa 60 de crime zilnice. În 1993, numai în federația Rusă media cotidiană a fost de 80. În 1992 au fost executate 1500 de „contracte” - a se citi crime la comandă. Categoriile cele mai vândute: banchierii, polițiștii și ziaristi. În prezent se crede că în Rusia există circa 5.000 de clanuri de tip mafiot, care admiră și copiaza mafia siciliană. Infiltrată în toate structurile societății, mafia rusă a ajuns să dicteze prețul unor articole de primă necesitate. De exemplu, carnea. La abatoarele din Nijnedovik (Voronej), 1.700 kg carne și 50 carcace berbec au fost lăsate să se strice. Lângă Odessa, 110 tone de legume au fost deliberat lăsate să putrezească. Cazuri similare au fost înregistrate și la Cernăuți, Perm, Viadimir, Suzdal.

În iarna lui 1992, ajutoare alimentare din Occident, în valoare de 13 miliarde de dolari, au luat alte căi decât cele spre populație, căreia le erau destinate. Din 80.000 colete trimise din Sankt Petersburg de Arbsiter Samariterbund, doar 10.000 au ajuns la populație. Toate acestea erau părți ale unui gigantic scenariu, vizând urcarea prețurilor și proliferarea pieței negre a alimentelor.

Dintre marile „tunuri” este amintită lovitura dată de tânărul și elegantul Artiom Tarasov, deputat în Dumă, asociat cu cel mai ilustru escroc american. În 1989, parlamentul crease un joint venture, finanțat de Banca Comercială a Reinnoirii din Moscova, cu scopul declarat „de a acorda asistență la negocierile cu partenerii străini”. După care a scos din țară 4 milioane tone petrol brut, achiziționat cu 50 ruble/tonă (cam 5\$ - la negru) și revândut afară cu 140 \$/tonă. În 1990 a obținut licență de export pentru 700.000 tone păcură, declarată, fals, combustibil „excedentar”. Culmea este că însuși guvernul i-a acordat credite pentru plata păcurii, iar Ministerul Transporturilor i-a furnizat vagoanele. A fost chiar scutit de 40% asupra valutei pe care a exportat-o la banca Paribas din Monaco. După care s-a stabilit la Londra. Asociatul său american este celebrul Marc Rich, băgat până-n gât în afaceri și în România de dinainte și după 1989. Vănat de F.B.I., posesor al unui pașaport elvețian, al altuia spaniol, al unui al treilea israelian, Marc Rich trece drept „escrocul cel mai notoriu din istoria americană”.

Cristian NEGUREANU

Adevăruri științifice susținute de biblie cu mii de ani înaintea descoperirii lor

Ți expune acum câteva fragmente din cărțile Vechiului și Noului Testament care evidențiază o cunoaștere perfectă a multor probleme legate de știință, probleme care au fost lămurite de oameni la mult timp după ce au fost expuse în Biblie.

Astfel, în cartea lui Iov este scris: „Când a rânduit greutatea vântului” (Ion 28 : 25). Multă vreme a fost probabil luat în răs acest verset deoarece oamenii nu simțeau greutatea aerului. Dar confirmarea a venit în anul 1643 când Toricelli a stabilit presiunea atmosferică de 1,033 kgf/cm².

Iov a trăit în perioada patriarhală pe la anul 2000 î. n. de H. r., Toricelli demonstrând existența presiunii atmosferice după mai bine de 3.500 de ani. Aceasta a fost posibil deoarece: „toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu”. (2 Timotei 3 : 16).

În Epistola către evrei Pavel spune: „prin credință pricepem că lumea a fost făcută prin Cuvântul lui Dumnezeu, așa că tot ce se vede n-a fost făcut din lucruri care se văd”. (Evrei 11 : 3).

Concluzia fizicii este că Universul este alcătuit din atomi. Pavel, deși nu era fizician, insuflă de Dumnezeu, a făcut afirmația de mai sus care este în deplină concordanță cu rezultatele cercetărilor fizice.

Voi da în continuare câteva exemple din care reiese clar că Biblia afirmă că pământul este sprijinit pe nimic și că este rotund: „El (Dumnezeu) întinde miază-noaptea asupra golului, și spânzură pământul pe nimic”. (Iov 26 : 7).

„Pe ce sunt sprijinite temelile lui?” (Iov 38 : 6).

„Rotocolul pământului Său” (Proverbe 8 : 31).

„El (Dumnezeu) șade deasupra cercului Pământului” (Isaia 40 : 22).

Și acum un exemplu referitor la mișcarea Pământului și a planetelor: „ridicați-vă ochii în sus și priviți! Cine a făcut aceste lucruri? Cine a făcut să meargă după număr, în șir oșterea lor?” (Isaia 40 : 26).

Pentru asemenea afirmații, mulți oameni de știință au plătit cu viața în timpul Inchiziției. Acum este ușor de înțeles deosebirea esențială între învățătura Bibliei, știința lui Dumnezeu și minciunile diverselor religii, care au urmărit să-i țină pe oameni departe de aceste adevăruri ale lui Dumnezeu, cu un singur scop - acela de a-i exploata. De aceea ardeau ei pe rug împreună cu Biblia pe oamenii care se apropiau de știința lui Dumnezeu.

Constantin IONCELESCU

Nu suntem singurele ființe inteligente

Inteligența lumii animale inferioare omului constituie un subiect de meditație cu multe necunoscute, de unde și insistența noastră asupra sa. Eticheta simplistă de „instinct” pe care o punem ori de câte ori în ungherele minții noastre nu zărim nici o lumină spre care să ne îndreptăm, nu poate reprezenta o explicație completă atâtă vreme cât noțiunea rămâne încă vagă și cu limite care astăzi nu mai pot fi tratate cu certitudinea de ieri. Probăm și prin aceasta paradoxala afirmație că suntem cu atât mai siguri cu cât știm mai puțin! Delimitarea inteligență-instinct, prin care, orgoliosii, subliniem distanța om-animale, nu mai este ușor acceptabilă. Norbert Sillamy, în dicționarul său de psihologie, subliniază că această credință nu mai este astăzi admisă. Citează, între altele, pe un cercetător care a filmat o vulpe în timp ce simula că este moartă pentru a atrage în capcană un corb din care și-a oferit apoi un prânz copios.

Am urmărit noi înșine scene de vânătoare din viața animalelor, filmate pe viu. Din înălțimile stâncilor pe care își avea cuibul, un vultur zărește o capră neagră mergând pe nișa îngustă a muntelui. Într-o parte are peretele vertical al muntelui, în cealaltă se afla prăpastia cu o adâncime de mai multe sute de metri. Fiind foarte îngustă, nișa nu permitea decât deplasarea înainte a caprei. Ei bine, toate aceste elemente au fost observate și „înțelese” de către vultur, pentru că din înălțimea la care era n-a făcut decât să plonjeze brusc pe verticală, paralel cu muntele, pe lângă ochii caprei, fără să o atingă. Capra era mai voluminoasă și probabil mai puternică decât vulturul într-un atac direct. A fost însă suficientă acțiunea vulturului pentru scopul urmărit. Capra se sperie, nu are larghețe de mișcare și în tentativa de a evita pericolul sărind din calea vulturului cade în hăul de sub picioarele sale. Ce urmează este extraordinar de văzut. Paralel cu capra care se prăbușește, vulturul alunecă ușor spre fundul prăpastiei, unde vitorita îi „cade” fără nici o luptă.

Jocul inteligenței vulturului filmat aici nu are nimic comun cu instinctele evocate de biologi. Este un act perfect deliberat și calculat. O investigație indubitabilă de inteligentă.

O altă scenă filmată prezintă vânătoarea unei antilope de către un grup de lei. Un leu atacă antilopa la gât, prinzându-i zona arterei carotide în cleștele maxilarelor. Alții doi o lovesc cu membrele anterioare și-i presează trenul posterior încercând s-o doboare. Antilopa rezistă, nu cade. Cei doi lei își schimbă pozițiile făcând noi tentative de doborâre. Numai leul care i-a atacat zona cea mai vulnerabilă, cea a carotidei, nu se mișcă din loc. O singură slăbire din mângina gurii sale și antilopa ar fi putut fugi. De unde „știe” leul importanța vitală a acestei zone anatomice? Și dacă este doar instinct, ce altceva este instinctul decât un program inteligent?

Fără îndoială că inteligența celorlalte animale nu este, după cum am mai spus, o inteligență de lux, cum este a omului. Ea corespunde cerințelor vitale ale posesorului, dar este incontestabil inteligență.

Dumitru Constantin DULCAN

BCCI: cea mai mare fraudă din istorie

Pe piața financiar-bancară, în anul 1972 își face apariția Banca de Credit și Comerț Internațional creată a financiarului pakistanez Agha Hasan Abedi având ca principali investitori Bank of America, emiratul Abu-

Agha Hasan Abedi

Dhabi și mai multe înalte personalități din Arabia Saudită. Nu peste mult timp de la înființare, banca își deschide filiale și birouri în circa 70 de țări de pe glob, cartierul general fiind însă la Londra și având în mare majoritate pakistanezi în conducere. Banca de Credit și Comerț Internațional, denumită pe scurt BCCI nu se abate de la regula generală și va ști să se folosească din plin de convențiile internaționale în materie bancară. Înregistrarea băncii se va face în Luxemburg, iar cea mai mare parte din operațiuni se derulează prin insulele Caiman, unde beneficiază de o legislație favorizantă. Și încă o curiozitate, deși situată pe teritoriul britanic, evidențele băncii și corespondența internă utilizează parțial limba urdu (Pakistan). În anul 1978 mentorul lui BCCI încearcă fără succes să achiziționeze din principalele bănci americane, First General Bankshares din Washington. După încercări repetate și fără succes de a obține controlul asupra BCCI, Bank of America una dintre principalii investitori își retrage participarea la capital.

În 1981 încercările lui Abedi se dovedesc fructuoase și BCCI obține cumpărarea lui First General Bankshares, care va fi denumită First American Bankshares. În calitate de președinte al acesteia este numit avocatul Clark Clifford, fost secretar de stat al Apărării în SUA și eminența cenușie a Casei Albe în ultimii ani.

În anul 1988, Serviciile secrete americane au finalizat o anchetă prin care mai multe cadre aparținând sferei de conducere a BCCI au fost acuzate de implicare în operațiuni de „spălare a banilor” proveniți din traficul de droguri a gangsterilor de la Medelin. Au fost dezvăluite totodată și unele legături cu fostul dictator din statul Panama, Noriega. **A urmat un proces care s-a finalizat în 1990**, când BCCI a fost găsită vinovată și amendată cu 15 milioane dolari. Coincidență sau nu, dar banca începe să înregistreze pierderi care în 1989 se cifrua la o jumătate de miliard de dolari. Investitorii din Arabia Saudită se grăbesc să-și vândă cotele de participare, renunțând de bună voie la mari sume. Emiratul Abu-Dhabi cumpără acțiunile

saudiților și astfel devine acționarul principal, cu 77% din capitalul băncii. Președintele băncii este șeicul Zayed Ibn sultan al Nahyan care dispune de întreaga avere a emiratului. Șeicul, școlit la cele mai înalte universități americane, ia frânelor afacerii în mâinile sale, oferă băncii un miliard de dolari, schimbă conducerea din Londra a BCCI și după ce Abedi demisionează din postul de președinte, restructurează întreaga administrație a băncii.

Banca își continuă netulburată operațiunile în marginea legalității, astfel încât, la 5 iulie 1991, autoritățile financiare din mai multe țări îi aduc acuzația de „manevre frauduloase”, întreaga acțiune este coordonată de Banca Angliei care în final dispune suspendarea activității băncii și înghețarea activelor. Pierderile sunt apreciate la circa 4 miliarde dolari. O analiză mai atentă a gestiunii avea să conducă la o „gamă” mult mai mare, de aproximativ 10 miliarde dolari, adică jumătate din valoarea estimată a activelor BCCI. Depunătorii aflați în țările în care banca își avea filiale, nu au întârziat să ia cu asalt cele peste 400 de ghișee din întreaga lume. Era imaginea tipică a unui faliment cu care, din nefericire, ne-am confruntat și noi după 1989 prin sfârșitul unor mari bănci ca: **Bancorex, Columnabanc, Banca turco-română, Banca pentru dezvoltare** etc. O serie de ziare precum *Time* și *Le Monde* au făcut dezvăluiri senzaționale care au vizat stabilitatea unor guverne și politicieni din mai multe țări.

Să facem o scurtă trecere în revistă a istoricului băncii. BCCI a fost creată în Pakistan de către o mână de mari financiarilor locali, având pentru început în ochii marelui public, imaginea unei bănci progresiste. Abedi mentorul ei, era considerat la vremea respectivă ca un vizionar al lumii a treia. În presa americană, mult mai informată și la curent cu mersul evenimentelor, era privit drept bancherul care a format cadre specializate în spălarea banilor murdari. Beneficiar al unei educații îngrijite și de studii în drept în marile universități din Occident, Abedi creează, la începutul anilor '60 o bancă: United Bank Ltd (UBL). Vederile vizionarului pakistanez înteaua mult mai departe: „O bancă progresistă a Orientului Apropiat dirijată de pakistanezi”. Pentru a-și traduce în fapte intenția, începe prin a-și plasa pe unul din adjuncții săi în fruntea unei filiale UBL din Emiratele Arabe Unite, încredințându-i misiunea de a consolida contactele cu șeicul Zayed. Presa timpului din Orientul Apropiat îl descria pe șeicul Zayed ca fiind un om onest,

Săracii depunători

suficient de bogat pentru a nu fi atras de operațiuni financiare murdare, dar credul și foarte influențabil. Poseda o educație specifică beduină: șeicul era tatăl a 21 de fii și 12 fiice, manifestând interes pentru o mare pasiune: vânătoarea cu soimi, specifică Orientului. Abedi și șeicul Zayed fac cunoștință cu prilejul unei astfel de vânători în provincia Sind, în anul 1972. La frânelor statului pakistanez se afla Zulfikar Aii Bhutto sub conducerea căruia demarează campania de naționalizare. În acest context, Abedi ia decizia de înființare a BCCI. Șeicul Zayed este atras în finanțarea noului proiect și furnizează o parte importantă de capital. Conducerea afacerilor îi revine lui Abedi secundat de o mână de arabi bogați, ce operează pentru numeroase oficine guvernamentale și mai ales organizații politice.

Un număr de zeci de mii de cetățeni pakistanezi și indieni, având o situație sub medie, și-au depus economiile la bancă, crezând în facilitățile cărora li se făcea o reclamă neobișnuită. După unii autori un factor care a contribuit la atragerea depunătorilor a fost și acel specific național, căci în bancă se folosea pe larg scrierea urdu, fapt care, cu prilejul anchetei, face dificilă dezlegarea enigmelor. Banca își întărește continuu legăturile cu guvernul de la Islamabad, ea fiind considerată de acum drept „unul din pilonii economiei naționale”. Trei miniștri și două departamente se folosesc de serviciile BCCI. Regimul generalului Zia-ul Hag a împrumutat de la bancă, în 1979, aproximativ 100 milioane dolari, garantând împrumutul cu recolta de orez a țării din acel an. În timpul războiului din Golf împotriva Irakului, ajutorul acordat de bancă a depășit 150 milioane dolari. Dar luna de miere a prieteniei dintre Abedi și șeicul Zayed curând este de domeniul trecutului și între acestea se ivește o tensiune continuă. În 1988, Abedi își anunță intenția de a se retrage datorită unor atacuri repetate de cord. Șeicul Zayed se pregătește să ia controlul băncii și are ca urmare o adevărată încercare de forță între principalii consilieri ai celor doi: Naqvi al lui Abedi și Iqbal al lui Zayed. În ciuda faptului că șeicul Zayed este proprietarul de drept al BCCI, până în octombrie 1990 conducerea operațiunilor bancare efective este efectuată de Naqvi omul lui Abedi.

Paul ȘTEFĂNESCU
(va urma)

Moarte sau dispariție: sfârșitul țarului Alexandru I

Istoria cunoaște multe enigme, adevărate legende care s-au țesut în jurul unui personaj sau eveniment, dar poate că nici una nu este mai fantastică decât cea legată de sfârșitul, plin de mister, al țarului Alexandru I.

Pentru a ne reîmprospăta memoria, amintim că Alexandru I a decedat în ziua de 1 decembrie 1825, la Taganrog. Mai înainte chiar de a fi fost coborât în cripta imperială a Romanovilor, de la fortăreața Sf. Petru și Pavel din Petersburg, s-au răspândit zvonuri care pretindeau că țarul nu a murit și că, în realitate, altcineva fusese înmormântat în locul său. Alexandru I ar fi făcut aceasta pentru a se retrage în străfundurile Siberiei, luând identitatea pustiicului Feodor Kusmici, decedat la 20 ianuarie 1864.

Și, dacă a procedat așa, ce anume l-a determinat să săvârșească un asemenea gest?

Zvonurile, departe de a se stinge, au crescut în amploare, astfel încât, în decursul anilor, au depășit granițele Rusiei și, în ciuda evenimentelor care s-au succedat, au condus la apariția, în diverse țări, a unor articole și chiar cărți în care s-a redat și analizat evenimentul, emițându-se numeroase supoziții.

Apelând la surse dintre cele mai autorizate, vom trece în revistă cele petrecute acum un secol și jumătate. Ne propunem deci să studiem evenimentele așa cum au decurs ele, încercând să descifrăm un răspuns, bazându-ne pe surse de prima mână, sub aspectul veridicității, cât și pe declarațiile unor martori oculari.

Primele manifestări

Unii autori, ca de exemplu L. D. Liubinov (fost emigrant rus la Paris, reîntors în patrie) susțin că existau, la vremea aceea, motive suficiente ca țarul să dorească să renunțe la tron. În ultimii ani de domnie, înregistrate câteva insuccese răsunătoare, atât pe plan intern, cât și extern. Astfel, după 1815, Rusia a fost cuprinsă de un val de mișcări populare; răscoala țărănilor de pe Don deosebindu-se prin amploare și durată (1818-1820). Tot atunci, reprezentanți ai nobilimii liberale (decembriștii), au inițiat o mișcare de protest împotriva țarismului și iobăgiei, care avea să culmineze cu răscoala armată din decembrie 1825.

În sprijinul existenței unui complot, pledează și alte surse. Astfel pe la jumătatea lunii noiembrie, generalul locotenent Conte de Witt sosise la Taganrog, venind de la cantonamentele din Mica Rusie, raportând țarului o serie de știri proaste. De Witt era perfect informat de un complot ce se urzea împotriva lui Alexandru și care viza exterminarea fizică a acestuia. Generalul își avea un agent infiltrat în cadrul asociației conspirative.

Existența acestui complot și, mai ales, reacția țarului, reies și din discuția generalului maior de artilerie Arnoldi, avută cu Schnitzler, care a reprodus-o în lucrarea sa:

- Îl cunoști pe colonelul Pestei? l-a întrebat țarul pe Schnitzler.
- Fără îndoială, Sire, este doar cumnatul meu și am servit împreună.
- Este un netrebnic care ascunde criminali; îl urmăresc îndeaproape.

Pe de altă parte, devenea tot mai limpede că, sfâșiată de contradicții, „Sfânta Alianță”, creată în 1815 de Rusia, Austria și Prusia era pe cale de a se destrăma. La toate acestea, s-a adăugat desigur și un motiv de ordin personal, moartea fiicei sale nelegitime, Sofia, la care țarul ținea foarte mult, își încheie Liubjnov ipoteza sa.

Cu prilejul unei călătorii prin Rusia, pe care Alexandru I a întreprins-o în 1817, în ziua plecării sale din Kiev, la 8 septembrie, în timpul dîneului, conversația a alunecat întâmplător asupra îndatoririlor oamenilor cu anumite funcții, „inclusiv monarhii”. Alexandru I ar fi spus atunci, exprimându-se într-o manieră cu totul neașteptată: „Când cineva are onoarea să se afle în fruntea unei națiuni ca a noastră trebuie, în momentele de primejdie, să fie primul care să le înfrunte. Nu trebuie să rămână în scaun decât atâta vreme cât forțele i-o permit. Odată timpul trecut, trebuie să se retragă”.

În timp ce pronunța aceste cuvinte, relatează unul dintre aghiotanții săi, pe nume Mihailovski, țarul schiță un surâs extrem de grăitor. El își continuă apoi, după o scurtă pauză, menită să-i sublinieze spusele, depănarea gândurilor: „În ceea ce mă privește, acum o duc bine, dar peste zece sau cinsprezece ani, atunci...”, „În acel moment, menționează Mihailovski, mai mulți dintre cei aflați de față, l-au întrerupt pe suveran, pretinzând că până la adânci bătrânețe îl va fi în depline forțe și puteri...”

Aceste intenții, pe care țarul le nutrea, în privința abdicării, par să nu fie doar niște simple confidențe spuse într-o conjunctură anume, ci din contră, se regăsesc și cu alt prilej fiind consemnate de istorie.

Dr. Dumitru GAROFIL

DORINȚA ARMÂNILOR (II)

Între armâni și români există o asemănare în ceea ce privește formarea lor ca popoare, în ceea ce privește limba vorbită. O asemănare cu mult mai mare decât asemănarea ce există în general între popoarele de origine latină. Obârșia este alta însă, de aici și deosebirile sau inexistența unor similitudini. Armânii își au propria identitate, inclusiv în România. Ei vor să-și păstreze limba, tradițiile, specificul cultural atât în România, precum și pe întregul spațiu original locuit de armâni.

În vederea atingerii acestor scopuri Comunitatea Aromânilor din România, ca instituție, își propune să organizeze și să vegheze asupra exercitării de către armânii din România a drepturilor și libertăților consacrate prin Constituție, recunoașterea oficială a armânilor ca etnie distinctă de limbă neo-latină, obținerea de sprijin din partea autorităților publice pentru învățarea limbii aromâne în școli, folosirea limbii aromâne în biserici, acces la mijloacele de informare în masă, precum și editarea de cărți, ziare și reviste în limba aromână, înlesnirea contactelor și legăturilor între armânii ce trăiesc în comunități distincte pe întregul spațiu original din Peninsula Balcanică, precum și cu alte comunități armâne constituite în alte state.

Aceste chestiuni au fost dezbătute la Adunarea Generală a Comunității Aromâne din România, din 16 aprilie 2005. La această adunare, reprezentanții filialelor din București, Călărași, Ialomița, Tulcea, în număr de 540 de membri, considerând că „descrierea inexactă, minimalizarea și ignorarea identității noastre armânești sunt cauze pentru care limba și cultura armânească

se alterează pe zi ce trece și se află în pericol de dispariție”, au hotărât în unanimitate (cu o singură abținere) să se facă toate demersurile necesare la autoritățile competente în vederea înregistrării ca etnie/minoritate națională a armânilor în România.

Această inițiativă a Comunității este în convergență cu standardele europene. UNESCO a catalogat limba armână în lista limbilor în pericol. Consiliul European a adoptat Recomandarea nr. 1333 în anul 1997, pentru salvarea și cultivarea limbii armâne.

Acei armâni – din fericire puțini la număr –, care au alte idei sau vrei, sunt liberi să gândească după cum le dictează interesele sau propria lor conștiință. Este opinia lor! Nimeni nu-i obligă să fie alături de majoritatea armânilor care au înțeles că această acțiune a Comunității (ca instituție) are un singur scop: **dănuirea neamului armânesc!**...

P.S.

Specificăm, că pe acei compatrioți ai noștri (Puiu Hașotti, Stoica Lascu) cât și pe alții, care, la o adică, nefăcând parte din etnia noastră, ar trebui să-și vadă de treabă, (nominalizăm aici și pe dl. prof. Dumitrașcu Gheorghe, căruia îi recomandăm să-și canalizeze eforturile în vederea găsirii unui remediu pentru românii de dincolo de Prut), îi respectăm pentru activitatea profesională și politică; dar nu îi respectăm atunci când încearcă să denatureze bunele noastre intenții. În astfel de situație, vom fi nevoiți să dezvăluim câte ceva despre activitatea, nu tocmai ortodoxă, desfășurată de către unii dintre ei, înainte de Revoluție! Că tot se vorbește de legea lustrației...

Prof. Nicolae CUȘA
Vicepreședinte al Comunității Aromânilor din România,
Filiala Constanța

COLȚUL
POEZIEI
aromâne

Aromânii sunt români cu vocația universalității
Nichita Stănescu

Voshopolea agiundze Voshopole ajunge sat hoară

Pi dzane – și călive s-iasă loară.
Di cali, mulări și le-aducă nu amână.
Fumelile să-și le-aducă nu amână.
Voshopolea s-vidzu că easte hoară.

Ca frânza cresc aclo și hirghilile
Di cali, mulări și alăvdate iape;
Întregu unu ohtu cum nu-li-cape,
S-umplură di-anvărliiga și curiile.

Că munță au di caș și-di lână stănille,
Și-di umtu ți așteaptă ca s-lu ducă
Pi căliuri făr di mardzine, cărvănille.

Tu larga lume cărvănarli s-cherdu,
Iu tihca cathi un va s-lu arucă –
Și s-toarnă hăriosi apoi, cu-ncherdu.

Curând se-nalță și colibe-zare!
Oieri, suferind cumplit de dor,
Își cheamă lângă sine și pe-ai lor –
Și-ntemeiază noua așezare.

Și se-nmulțesc întruna herghelii
De cai și de catări și de sirepe –
Că locul a fi strâmt pe-aici începe,
De crotopesc și codri și câmpii...

Și munți s-adună brânza, lăna-n vale,
Și untul, cum spuneam – tot în butoaie,
De gem, cărând la ele, chervanele.

Și chervangii nu mai știu de frig,
De arșiță, de neguri și de ploaie –
Dar truda și-o preschimbă în câștig!

Transpunere de
Hristu CĂNDROVEANU

Vorbe memorabile

Ionescu (Nae)

- Se spunea despre Nae Ionescu că scuipea intenționa.

- Definiția lui Nae Ionescu e aceasta: meditația metafizică mutată la nivel cotidian, sau ridicarea cotidianului la nivel filozofic. Nimeni n-a făcut asta în presă până la el, nici măcar Eminescu. Deși a fost un foarte mare gânditor și deși rămâne cel mai mare jurnalist, Eminescu n-a filozofat în publicitate.

Petre ȚUȚEA

PRINTRE FRAȚI DE ELITĂ

Întotdeauna m-am simțit legat de macedoromâni, – de „macedoneni”, cum m-am obișnuit eu să le zic. Socotindu-i oameni dintr-o bucată, înzestrați cu o evidentă seriozitate în treburile practice, fără ca prin aceasta să ignore valorile spirituale. Convingerile mele filoaromâne s-au cristalizat mai ales în studenție, când urmăream studiile erudite ale profesorului Theodor Capidan și prelegerile de filologie modernă ale lui Dimitrie Caracostea. Aș adăuga la această suită pe tânărul asistent Ovidiu Papadima, pe care l-am avut îndrumător, mai târziu, la Institutul de istorie și teorie literară, „G. Călinescu”.

Dar, în afară cadrului școlastic, în Căminul Asistenței universitare (din strada Matei Voievod), aveam să-i cunosc pe câțiva dintre literatorii aromâni și să leg cu unii dintre ei o prietenie literară. Aș evoca mai întâi pe Teohar Mihadaș, puțin mai mare decât mine, care își publicase pe atunci, cu un an mai înainte de data la care l-am cunoscut, volumul de poeme „Ortodoxie păgână” (1941). Mihadaș a evoluat mult de la acest prim volum, prin versuri cu o structură elegiacă, cu reverii alegorice, dublate de o proză, memorialistică în care își revelează copilăria și adolescența, într-o Macedonie egală cu o Arcadie.

Cu insolitul poet, cunoscut într-o mare măsură prin ținuta lui boemă, Ion (Iani) Cutova, am fost prieten. Ne așezam alături la masă și făceam poeme în colaborare, fiecare punând câte un vers cu o rimă căutată, cu dificultăți, totuși, parnasiene, îmi pare rău că n-am păstrat nici una din „creațiile” compuse în colaborare. Am fi demonstrat, fără nici o îndoială, că dicteul liric e posibil și în doi. Iani a publicat pe atunci, în 1945, volumul „Cerc vicios”, premiat de Editura „Forum”, într-o colecție îngrijită de Ion Caraion. Făcând drumul pe jos de la cămin până la facultate, recitam poezii, recitări însoțite de o gestică romantică, de ne credeau trecătorii nebuni! Iată un cântec boem, ce caracterizează cu fidelitate poezia lui Ion Cutova: „Eu n-am decât răni, Ariel, /răni mari, pustititoare./ Iată: aici au mușcat din mine câinii tristeții./ Aici m-au lovit cu pietre drumești/unui oraș fără soare./ Un vânt mi-a sfâșiat umărul ud/și câteva nostalgii de la sud/s-au scris cu sângele meu pe spate./ Desigur și stelele s-au scurs în mine/ - din spații

Aromâni din Grecia, în a doua zi de Paști

îndepărtate –/ca niște grele și imense răni de catifea./ Dar așa, rănit, pe vârful m-asteaptă./ la balul luminii,/și steaua mea...”

L-am cunoscut, tot în vremea studenției, pe Tudor Gher. Zucca, ce tipărise, prin 1943, volumul de versuri „Amurg de vitralii”.

Mai târziu, un poet care mi-a atras atenția este constănțeanul Nicolae Caratană, cu ale sale „Inscripții rupestre” (1981), în care iese în evidență o „Rugăciune către mama”: „Mamă, statuie alegorică-a serii/ bătută în noapte de vânt și furtună/ apoi către zori poleită de lună./ cum să-ți uit ochii, vâpăi de secure./ unde zăcea parcă o arșă pădure,/ochii în care intram fără chei,/locuiau în mine și locuiau în ei/ Purtau în clocotul jindului/ copleșiți de naștere proniu/nu știu ce chin al țârilor Pindului/și ai tragiceii Macedonii”.

Tot un prieten, macedonean și literator constănțean, e și solarul Enache Puiu.

Dintre aromânii bucureșteni, un loc de militant pentru cunoașterea literaturii în dialect (și nu numai în dialect) e Atanasie Nasta, remarcabil sonetist: „Nu te grăbi, oricum, să scrii, poete./ oricât ar vrea iubirea să te cheme./ fii sincer, cântă doar când dorul geme/ și-n gând e ropt ritmul de sonete...”

De reținut activitatea tânărului poet Dan Ion Nasta, subtil autor a două volume de poeme („Căderea zilei”, 1987 și „Aici, nicăieri”, 1988) și a două excelente transpuneri în franceză din opera poetică a lui Ion Vineș și a lui Emil Botta. Un citat din culegerea „Aici, nicăieri” e edificator pentru a ilustra modul de poezie pe care o realizează acest rafinat degustător de cuvinte: „Pămînt femeiesc, mare/ Nerușinată măreție care levitezi în aburii gloriei dimineța! / Și la amiază legeni în poala de aur inecații/ Despletite (precum femeia tristă în fața mulțimii)/privește cum intru în orașul imberb/ păstrând sub unghii/ fășii din carnea ta amețitoare”. („Intrarea în oraș”.)

Tot o modernistă voce aromână e Ovidia Babu, autoare de poeme de o acuratețe ușor abstractă și, în același timp, de texte istorico-literare.

Un critic de poezie în primul rând este Hristu Căndroveanu, ale cărui exegeze sunt cuprinse în volumele „Alfabet liric” (1974), „Poeti și poezie” (1980) și „Printre poezi” (1983). Un critic de poezie nu se putea să nu fie și poet („Poeme”, 1973). Autor al unor antologii de lirică aromână și un activ publicist, Hristu Căndroveanu reprezintă o conștiință a literaturii aromâne.

Emil MANU